Es Busqueret

Revista de divulgació ornitològica

Número 24
Primavera 2011

ACTUALITAT

Estudi del corb marí

VIATGE

Els faisans de Majdanek

UN RACÓ PER DESCOBRIR

El pont de la sèquia del Ratxo

NATURALISME

Amb el quadern a la butxaca

Es Busqueret - Publicació trimestral gratuïta del GOB (Grup Balear d'Ornitologia i Defensa de la Naturalesa) - DL:PM-1937-2004 - ISSN:1889-4275 - www.esbusqueret.com

Je t'aime. Parella de *Lixus pulverulentus*

Canon EOS 350D, Tamron 90mm f/2.8, 1/400 seg., f/8, ISO 400. Trespeus Manfrotto 190.

Torrent del Rec (Pollença), 13 de juny de 2008

Una de les activitats naturalístiques que més m'entreté és inspeccionar les flors primaverals a la recerca i fotografia de petits invertebrats. El dia de la realització d'aquesta imatge em cridaren l'atenció les flors lile d'unes carxoferes (*Cynara cardunculus*) que creixien entre multitud de fonolls, romeguers i altres herbes i que, juntament amb la inestabilitat del terreny pedregós, complicaven la instal·lació de l'imprescindible trespeus. Les flors estaven plenes de coleòpters d'atractives formes i colors, sobretot *Potosia cuprea* i *Lixus pulverulentus*, alguns dels quals en plena còpula. Com a primera hora del matí el fred els manté encara poc actius, el moment resultava ideal per retratar-los i concentrar-se a intentar captar un fons atractiu, que el vent no mogués l'objecte o ignorar a les nombroses formigues que em molestaven picant-me la pell. Em vaig decantar pels bequeruts, ja que la combinació del colors d'aquests insectes i el de les flors resultava molt agraïda i ajudaren a dotar aquesta imatge d'un ambient primaveral. També el macro va posar al descobert textures i detalls que no s'observaven a simple vista.

El *Lixus pulverulentus* o **bequerut de les malves** és el més gran dels nostres curculiònids. En realitat és de color gris o marró, però com freqüenta les flors, generalment el veim untat de pol·len que li dóna aquesta típica coloració taronja. Una lupa o un objectiu macro permeten descobrir que, allò que pareix una lleugera vellositat taronja que cobreix el cos, és en realitat pol·len. •

Cati Artigues

(Capdepera, 1967). És una apassionada de la natura en tots els seus aspectes, però especialment de l'ornitologia. Va començar a emprar la fotografia com a eina de descoberta del medi natural als anys 80, i encara que un procés d'aprenentatge continu l'ha acompanyada tots aquests anys, no va ser fins al 2004 quan, de mà del seu company Antoni Muñoz i d'un grup d'amics fotògrafs de natura, va començar a cercar realment l'estètica de les imatges i a valorar un bon ús de la tècnica fotogràfica.

És membre del GOB, la SHNB i l'AFONIB. Les seves imatges i il·lustracions de natura, una altra de les seves aficions, apareixen a llibres, fullets i altres publicacions de caire naturalístic i divulgatiu. Ha participat a diverses exposicions col·lectives i algunes de les seves fotografies han estat guardonades a certàmens d'àmbit local.

Es poden trobar les seves fotografies a
http://www.mallorcaweb.net/cartigues/

Sumari

2 A través de l'objectiu
Je t'aime
per *Cati Artigues*
coordina *Biel Perelló*

4 Editorial

5 Actualitat
Estudi del corb marí
per *David García, Félix de Pablo i Jordi Muntaner*

9 Aquí què hi veus?
El cucui
per *Pere J. Garcias*

10 Naturalisme
Amb el quadern a la butxaca!
per *Cati Artigues*

12 Un racó per descobrir
El pont de la sèquia del Ratxo
per *Toni Soler*

13 Es Busqueret se'n va de viatge
Els faisans de Majdanek
per *Josep Amengual i Lola Larumbe*

17 Identificació
Els ulls de bou
per *Eduard Amengual*

18 L'entrevista
Pere Garcias
per *Enric Culat*

20 Més que aucells
Myotis capaccinii
per *David García*

Notícies
Pla de Vilafranca

21 L'observació enigmàtica

22 Sabies què...?
Adaptacions de l'òliba
per *Lluís Parpal*

23 Quadern de camp
per *Steve Nicoll*

Activitats a Menorca
per *Joan Florit*

Es Busqueret

Revista de divulgació ornitològica de les Illes Balears
Número 24 - Primavera 2011 - Publicació gratuïta.
www.esbusqueret.com - info@esbusqueret.com

Edita
GOB - Grup Balear d'Ornitologia i Defensa de la Naturalesa
Manuel Sanchís Guarner, 10 - 07004 Palma
www.gobmallorca.com - info@gobmallorca.com

Editor
Rafel Mas

Comitè editorial
Cati Artigues, Enric Culat, Cristina Fiol, Xisco Lladó, Manuel Suárez.

Revisió lingüística
Magdalena Prohens

Disseny i maquetació
Toni Muñoz

Han col·laborat a aquest número:
Juanjo Bazán, Oliver Martínez, Eduard Amengual, Josep Amengual, Gemma Carrasco, Fèlix De Pablo, Joan Florit, David García, Pere J. Garcias, Marek Kosinski, Renata Kosinski, Lola Larumbe, Glòria López, Jordi Muñoz, Jordi Muntaner, Steve Nicoll, Lluís Parpal, Biel Perelló, Maties Rebassa, Joan Sans, Toni Soler, AFONIB, Amics de la Pesca a Pulmó Lliure.

DL: PM-1937-2004 **ISSN**: 1889-4275

Prohibida la reproducció no autoritzada, total o parcial, amb finalitat comercial.

Impressió
Taller Gràfic Ramón - Palma - Paper 100% reciclat.

Fotografia de portada:
corb marí, *Phalacrocorax aristotelis*, subadult
Autor: Oliver Martínez

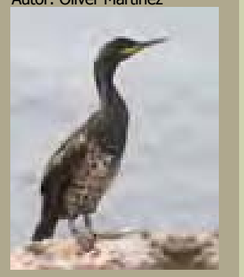

Qué passa amb les rates de Sa Dragonera?

La destrucció de l'hàbitat i la introducció de fauna alòctona són, segons la Unió Internacional per a la Conservació de la Naturalesa (UICN), les dues causes principals d'extinció d'espècies al món. L'ordre s'inverteix quan xerram d'illes, on els animals introduïts per l'home han causat una gran quantitat d'extincions absurdes i, en molts casos, segurament evitables. Les rates són una d'aquestes espècies que els humans hem anat escampant per tot el món i que, a causa de la seva gran capacitat d'adaptació i caràcter generalista, han provocat grans alteracions a la flora i fauna local allà on han estat introduïdes.

Després de molts anys de campanyes de control de la població de rates a l'illa mallorquina de sa Dragonera, sovint sense gaire convicció, per aquest 2011 es va anunciar la utilització d'un sistema nou, tot i que ja emprat i provat amb èxit a altres llocs del món, especialment a Nova Zelanda, que suposaria l'eradicació de les rates presents a l'illa. Aquest ambiciós projecte pretén exterminar tota la població de rates, fet impensable fa poc temps, amb dues aplicacions massives i generalitzades d'un producte anticoagulant (brodifacoum).

Les primeres informacions extraoficials de què disposam indiquen que l'objectiu fonamental d'acabar amb la població de rates potser s'haurà assolit. Però a part d'aquest resultat l'actuació ha generat altres conseqüències. Què ha passat per què una feina desitjada i reclamada per tot el món naturalístic hagi derivat en un conjunt de situacions esperpèntiques amb denúncies de partits, dimissions dins la Conselleria de Medi Ambient i Mobilitat i fins hi tot preguntes al Parlament?

Durant tot aquest procés hem estat molts els qui hem hagut d'escoltar la pregunta "què passa amb les rates de sa Dragonera?". L'embull que s'ha creat ens ha sorprès a tots. El pitjor de tot ha estat l'aflorament públic dels greus problemes que semblen existir dins la Conselleria, com si ningú no veiés més enllà del que té damunt la taula i que es transmeti la impressió que, per aconseguir el fi desitjat, els mitjans i les formes no siguin per ells gaire importants. Però des d'aquí pensam que sí, que les formes sí són importants i s'han de seguir les normes i s'han d'escoltar les objeccions i advertències, fins i tot quan la finalitat és la desitjada per molts perquè, fins i tot, la majoria també pot estar equivocada.

El paper de les administracions en la protecció de la natura ha de ser exemplaritzant i rigorós. No pot ser que es doni aquest espectacle i s'embulli l'opinió pública amb missatges poc clars, i en alguns casos contradictoris, en un tema tan delicat com aquest.

CATI ARTIGUES

El corb marí

Per **David García, Félix de Pablo i Jordi Muntaner**

OLIVER MARTÍNEZ

El corb marí (*Phalacrocorax aristotelis desmarestii*) és una au estretament lligada a la mar, on s'alimenta de peixos que captura bussejant, i al litoral, on cria formant colònies, normalment integrades per nombroses parelles, a penya-segats marins i a illots apartats.

Les poblacions atlàntiques i mediterrànies pertanyen a subespècies diferents que es diferecien en la mida i coloració. Les presents a la costa atlàntica i cantàbrica pertanyen a la subespècie nominal *P. a. aristotelis*, mentre que les poblacions assentades a la conca mediterrània i al mar Negre estan integrades dins la subespècie *P. a. desmarestii*. Pel que fa a les tendències poblacionals d'ambdues subespècies, la situació de *P. a. aristotelis* contrasta enormement amb la del mediterrani, que ha experimentat un increment dels seus contingents reproductors al País Valencià, Catalunya i Balears.

A les Illes Balears l'espècie està àmpliament distribuïda per les costes de les quatre illes (Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera) i per la major part dels illots perifèrics. Els resultats obtinguts durant el cens realitzat el 2007 donaren una estima de 2.017 parelles, repartides de la forma següent : 1.397 a Mallorca i Cabrera, 239 a Menorca, 121 a Eivissa i 260 a Formentera. Balears acull la població més important d'efectius reproductors de la subespècie *desmarestii* del territori espanyol, ja que la resta dels reproductors no arriben al centenar de parelles, distribuïdes de forma discontínua pel litoral mediterrani peninsular i illots propers, i la major part

OLIVER MARTÍNEZ

queden relegades a la costa de València i de Catalunya, amb tan sols 25 i 41 parelles, respectivament.

La fenologia reproductiva del corb marí se caracteritza per presentar una gran asincronia entre les colònies i fins i tot entre les parelles d'una mateixa colònia. Les primeres postes tenen lloc durant el mes de desembre - són molt excepcionals abans d'aquesta data - però és entre gener i març quan se'n produeix la major part i, en menor grau, durant l'abril, i les més tardanes poden donar-se al maig i juny. Una sèrie d'estudis apunten que les condicions atmosfèriques condicionen el començament del període de cria. A les Balears, nidifica a penya-segats marins inaccessibles i als illots propers. La disponibilitat de llocs per a la nidificació a les Balears no suposa un factor limitant, gràcies a una orografia concordant amb els requeriments ecològics d'aquesta espècie. La major part dels nius s'ubica a cornises de penya-segats marins, i, en menor mesura, a l'interior de petites cavitats i davall grans blocs. També situen els seus nius davall d'arbusts, a algunes colònies assentades a illots i a determinats penya-segats i talussos costaners. Els corbs marins disputen per les zones de nidificació més adequades i són els adults experimentats els que arriben abans a les colònies per ocupar aquestes localitats, per la qual cosa els joves queden relegats als pitjors emplaçaments. Construeixen nius d'estructura voluminosa i sòlida majoritàriament amb materials vegetals disponibles a les proximitats. La posta és normalment de tres ous i el període d'incubació dura aproximadament uns trenta dies. Alguns resultats obtinguts a les Balears sobre l'èxit reproductor mitjançant el seguiment de nius, mostren que es dóna un major fracàs en l'eclosió dels ous que en la supervivència dels polls, entre l'etapa d'eclosió i l'emancipació; si bé es desconeix el grau de supervivència d'aquests polls una vegada han abandonat els nius i durant el seu primer any. Cal recordar que l'èxit reproductor sembla estar associat a les condicions atmosfèriques, especialment la pluja i el vent, que arriben a incidir en el desenvolupament dels polls, motiu pel qual es poden donar importants fluctuacions interanuals segons les condicions que es presentin. En determinades circumstàncies, alguns adults opten per agafar-se anys sabàtics quan no presenten les condicions físiques necessàries per assumir la nidificació. Aquesta pot ser una de les causes perquè els censos de reproductors pateixen variacions interanuals. Per això, aquests descensos poblacionals no haurien de ser atribuïts, sistemàticament, a una mortaldat de reproductors, sinó que també podrien ser deguts a condicions adverses durant l'hivern que hagin impedit arribar a un nivell òptim de reserves energètiques a una part de la població per afrontar el període reproductor.

Quant a l'alimentació, és una au principalment piscívora. Per a localitzar els peixos submergeix el cap diverses vegades fins que localitza una presa i, posteriorment, es capbussa amb un petit salt a la superfície de l'aigua per a perseguir-la, propulsant-se amb les potes palmades, estirant el coll i, finalment, capturant-la amb el seu potent bec acabat en un agut ganxo. Captura les preses petites en el fons i les consumeix immediatament, mentre que els peixos de major mida els du a la superfície, on pot manipular-los més còmodament. Aquestes immersions solen arribar fins als 30 metres i poden durar alguns minuts. Actualment, no es coneix la composició de la dieta d'aquesta espècie a l'arxipèlag, si bé tot indica que captura decàpodes i peixos de diferents mides, majoritàriament de la família dels làbrids. Pot haver variacions estacionals en la seva dieta a causa de canvis a les àrees d'alimentació. Tot i que es tracta d'un aucell amb una àmplia flexibilitat a l'hora d'escollir zones per alimentar-se, a les Balears probablement deu pescar de forma predominant a les praderies de posidònia, on troba una disponibilitat important de preses.

Aquesta espècie és present durant tot l'any a les Balears, si bé hi ha un flux d'exemplars entre les illes i la costa peninsular, especialment quan finalitza el período de reproductor. Aquesta dispersió sembla que és més acusada en els joves de primer any, que realitzen moviments dispersius de llarga distància, tant entre illes com cap a la costa llevantina, concretament cap a Catalunya i València. Actualment es desconeix la magnitud de la fracció de població de les Balears que realitza aquests desplaçaments, tant de joves emancipats com d'adults. Malgrat aquestes dispersions, la majoria dels exemplars retornen a les seves colònies per criar i mostren una elevada filopàtria.

Es possible que la millora de les poblacions reproductores d'aquest corb marí en el litoral mediterrani peninsular sigui a causa del paper que pot estar desen-

TONI MUÑOZ

Marcatge amb anelles de lectura a distància

L'any 2003 va començar a Menorca un projecte d'anellament d'exemplars de corbs marins joves i adults amb anelles plàstiques de lectura a distància, al qual es van afegir als anys següents les illes de Mallorca, Eivissa, Formentera i Cabrera.

S'han utilitzat anelles plàstiques de color blanc amb dígits negres (lletres i números) que és possible llegir a certa distància amb l'ajut de prismàtics o de telescopi.

L'objectiu principal del projecte és determinar l'ús de l'espai i els moviments dels exemplars immadurs des que abandonen el niu fins que tornen ja adults al tercer any de vida, incidint especialment en la seva ecologia dispersiva i les àrees d'assentament temporal. A més d'aquests objectius principals, l'anellament amb anelles de lectura a distància també serveix per determinar les taxes de supervivència dels exemplars i la importància de les diferents causes de mortalitat, si bé per això és necessari un elevat nombre d'exemplars anellats i de recuperacions.

Malgrat que el nombre d'aus anellades no és molt elevat (menys de 250 exemplars) ja es poden extreure les primeres conclusions. Així, alguns polls nascuts a les Illes Balears realitzen moviments dispersius cap a la Península Ibèrica, tot i que no es pot quantificar quin percentatge dels polls nascuts a les nostres illes tenen aquest comportament; d'altres romanen a la mateixa illa on han nascut i una altre fracció es dispersa per les illes de l'arxipèlag. Es desconeix encara quant de temps romanen aquests joves a la Península Ibèrica, si uns mesos, uns anys o si alguns acaben per instal·lar-se a les costes peninsulars. En aquest sentit, l'augment actual de la majoria de poblacions assentades a la costa del llevant peninsular ibèric pot ser a causa d'exemplars insulars en dispersió que s'assenten per aquest litoral peninsular.

Els principals llocs del mediterrani peninsular on s'han efectuat observacions d'exemplars marcats han estat les costes de la província de Girona, les costes de Garraf (situades a la província de Barcelona), i les d'Alacant i Múrcia. Sembla que hi ha una certa tendència dels joves a desplaçar-se cap a un lloc o un altre depenent del seu origen, si bé és necessari confirmar aquesta tendència amb una major quantitat de dades. Si és certa aquesta tendència dispersiva, els exemplars del nord de l'arxipèlag - Menorca - es desplaçarien majoritàriament cap a les províncies de Girona i Barcelona, mentre que els exemplars provinents del sud de l'arxipèlag - Eivissa i Formentera - es desplaçarien majoritàriament cap al litoral més al sud, a les províncies d'Alacant i Múrcia.

Per tal d'obtenir una major i millor quantitat de dades és necessari incrementar el nombre d'exemplars anellats i de recuperacions. Això permetria confirmar algunes de les hipòtesis amb les quals es treballa actualment, i millorarien de forma important els coneixements sobre l'ecologia d'una subespècie que té una part molt important de la seva població a les nostres costes. Aquesta situació ens dóna una gran responsabilitat en la seva conservació.

Recuperacions de corb marins anellats a les Balears en funció de cadascuna de les illes on varen ser anellats.

DAVID GARCIA

DAVID GARCIA

DAVID GARCIA

JOAN SANS, AMICS DE LA PESCA A PULMÓ LLIURE

volupant la població de les Balears, com a focus de dispersió de parelles cap a aqueixes colònies. Per tant, les colònies de l'arxipèlag passarien a jugar un paper fonamental en l'establiment de noves colònies i la recuperació de l'espècie fora de les costes de les Balears, tot i que no s'ha demostrat que aquest fet estigui succeint, com tampoc la magnitud d'aquests reclutaments.

Fins fa poques dècades, els problemes de conservació del corb marí eren la captura d'exemplars i la recol·lecció d'ous i de polls per al consum humà, especialment dels pescadors, que els utilitzaven com a font d'alimentació secundària. En l'actualitat, aquesta pràctica ha desaparegut.

Actualment persisteixen una sèrie d'amenaces que incideixen sobre els corb marins a les aigües balears, tot i que no es té ben avaluat el grau de repercussió que exerceix cada una d'aquestes amenaces sobre les seves poblacions. La mort d'exemplars en els ormejos de pesca, especialment a les arts de xarxa com el tremall, i les arts fixes tipus morunes, és, probablement, una de les principals causes de mortalitat. Aquests accidents repercuteixen especialment sobre els joves que, en intentar capturar els peixos atrapats a les xarxes, moren ofegats en emmallar-se en elles. També juguen un paper devastador les xarxes abandonades, que continuen capturant peixos durant un període posterior a la seva pèrdua i provoquen, a la vegada, la captura accidental d'exemplars de corb marí. Malgrat tot això, sembla que aquestes incidències no representen una amenaça seriosa sobre la dinàmica poblacional d'aquesta au marina.

La possible disminució d'algunes preses que se suposen part important en la dieta de determinades colònies de corb marí a Balears pot arribar a causar estralls en la productivitat de la colònia. La falta d'informació actual sobre l'alimentació d'aquest aucell marí repercuteix notablement a l'hora de poder avaluar aquest tipus d'incidència.

Les alteracions de diversa índole dels hàbits de nidificació i d'alimentació, com són les extraccions d'arena a trams costaners i la construcció de ports i infraestructures urbanístiques costaneres han suposat la reducció de la distribució d'aquesta au marina al litoral balear.

El corb marí està inclòs al Catàleg Nacional d'Espècies Amenaçades (CNEA) com a vulnerable, i es considera com a vulnerable al Llibre Vermell de Vertebrats de les Illes Balears. El Govern de les Illes Balears aprovà el 2007 un Pla de Maneig de l'espècie, que preveu el seguiment i cens periòdic de les poblacions i una sèrie d'actuacions i estudis per garantir la permanència d'aquesta au marina al litoral de l'arxipèlag balear. •

Bibliografia consultada

Álvarez, D. & Velando, A. 2007. El cormorán moñudo en España. Población en 2006-2007 y método de censo. SEO/BirdLife. Madrid.

Muntaner, J. 2004. Cormorán moñudo, *Phalacrocorax aristotelis desmarestii*. En, A. Madroño, C. González y J.C. Atienza (eds.). Libro Rojo de las Aves de España. Dirección General para la Biodiversidad-SEO/BirdLife. Madrid

Muntaner, J. & Mayol, J. 2007. Pla Balear de Maneig de la gavina roja *Larus audounii* i del corbmarí, *Phalacrocorax aristotelis*. Sèries: Plans d'Espècies catalogades. Quaderns de Natura. Govern de les Illes Balears.

OLIVER MARTÍNEZ

I aquí, què hi veus?

Què ens diuen els detalls de la imatge sobre aquest cucui?

Per **Pere J. Garcias**

1 Les plomes de la gola estufades ens indiquen un estat d'excitació.

2 La col·locació dels dits, dos endavant i dos endarrere, és a dir una postura zigodàctila, és característica de diversos ordres d'aus com els cuculiformes i psitaciformes, entre d'altres.

3 El color gris del pit ens indica que és un mascle. Les femelles el tenen tenyit de bru o, fins i tot, hi ha una forma quasi roja que sols es dóna a les femelles.

4 La postura "ales caigudes" és característica d'aquesta espècie; de fet, quan està posada en una branca dóna la sensació que caurà d'un moment a l'altre.

5 La coa llarga la sacseja de costat a costat i l'obri com un ventall quan emet el seu cant territorial.

6 Per a cantar i defensar el territori sempre cerca branques molt visibles, sovint al capcurucull dels arbres o pals i tanques.

Cuculus canorus, quin nom més rar!

Ja ha arribat la primavera amb les seves al·lèrgies, floracions espectaculars, aucellons cantaires, mamífers zelosos... i l'astènia. Precisament com que en sóc una víctima, avui no estic molt fener i el nom que us duc és el del cucui, molt adient per les dates en què estem. *Cuculus canorus*, en principi no és molt rar ni mal de pronunciar. *Cuculus* ve del nom llatí que rebia l'au i *canorus* deriva del verb llatí *canere*, és a dir, cantar. Així el nom complet és cucui cantaire o melodiós. Així de fàcil i rotund. No està gens mal aplicat, ja que el nom genèric és onomatopeic i aquesta característica és l'única que es té en compte per anomenar-lo en moltes de llengües; en català *cucut*, en portuguès, gallec i castellà *cuco*, en basc *kuku*, en italià *cuculo*, en francès *coucou*, en anglès *cuckoo*, en alemany *kuckuck*, en neerlandès *koekoek*, en danès *gøg*, en finès *käki*, en islandès *gaukur*, en suec *gök*, en noruec *gauk*, en txec *kukačka*, en polonès *kukulka* i ja no seguesc més. És curiós que en castellà també se l'anomena *cuclillo* seguint l'exemple del llatí, ja que la desinència *-ulus* indica diminutiu i el nom real seria *cucuiet*. Potser en aquest cas s'ha duit massa enfora la traducció literal, que de cucuiet en té poc aquest bergant! •

Amb el quadern a la butxaca!

Per **Cati Artigues**

Quantes vegades has volgut recordar una determinada observació feta en el passat i les dades que has trobat en el teu quadern de camp no han estat suficients per respondre els teus dubtes? O quants moments emocionants han quedat parcialment obscurs en la teva memòria, o fins i tot has oblidat per complet, perquè no tenies una ajuda que et permetés recordar?

Quantes vegades t'has penedit de no dur un registre ordenat de les teves observacions per poder comparar-les amb les actuals? O t'has trobat amb la falta d'un apunt precís per poder provar una observació important, fins i tot una possible raresa?

Amb el pas del temps, com si fos una terrible venjança, la peresa del moment i el "ja ho apuntaré més tard" es tornen irremeiablement contra tu, i les simples anotacions recollides de forma desordenada en un vell quadern es revelen com un caramull de dades que de poc et poden servir. És ben hora de posar-hi remei amb una sèrie de consells que t'ajudaran a millorar el teu registre d'observacions i a tenir un quadern de camp veritablement útil.

APUNTA tot allò que et resulti interessant o et cridi l'atenció. No et limitis únicament a fer llistes dels aucells que observes. Anota la data, l'hora, la localització precisa, les condicions atmosfèriques, la duració de l'observació ... però igualment afegeix detalls del nombre d'exemplars, la direcció de vol, aucells cantant, l'alimentació, agressions, displays, adults peixint polls amb aliments poc usuals, aucells amb bosses fecals al bec, interaccions amb altres espècies, els fruits i les flors del moment, la presència d'insectes...

En el camp OBSERVA amb atenció. És un moment crucial. Si trobes un aucell que no pots identificar, pren dades immediatament. Com fer-ho? Avalua ràpidament si podria ser una pèrdua de temps intentar prendre notes de forma curosa amb l'aucell ben al davant, amb la més que probable possibilitat que fugi en qualsevol moment. El simple fet de transcriure una descripció, mantindria els nostres ulls lluny dels prismàtics o del telescopi. A més a més, la natura es mostra de vegades indescriptible, i detallar ràpidament tots els caràcters que observam resulta gairebé impossible, complicat o embullós. El més ràpid en aquests casos és fer un dibuix en brut del que estàs observant. Si disposes de més temps, pots dotar al teu dibuix de descripcions escrites més detallades sobre els aspectes més complicats de dibuixar, com la forma de volar, de caminar o els colors ...

Una opció perfectament vàlida seria dur una mini gravadora per enregistrar els teus comentaris, però en aquest cas caldria conèixer molt bé la topografia de l'aucell per adjudicar les descripcions de forma correcta i saber si estàs fent la descripció d'una cella o una franja superciliar, informació que podria resultar crucial més tard.

SIGUES DISCIPLINAT i CONSTANT i intenta dur un registre tan al dia com sigui possible. De vegades resulta útil emprar dos quaderns diferents. En primer lloc, tingues-ne un de petit, de butxaca, per dur al camp. Acostuma't a dur-lo sempre amb tu i, sobretot, a emprar-lo. Hi pots fer anotacions en brut, descripcions, esquemes, ... però també esbossos i dibuixos. També convé tenir un segon quadern, més gran, a casa per poder completar les teves observacions. Si disposa d'anelles (dues!) podràs incorporar material complementari en qualsevol moment (adjuntar-hi fotografies, gràfiques, mapes, fulls de registres, dibuixos més complets, articles...). És millor tenir-lo a la vista, accessible i amb els estris d'escriure just al devora. No és necessari anotar-ho tot de seguit, millor fer-ho a petits intervals, aprofitant que prens el cafè o després de sopar. Es tracta de crear un hàbit.

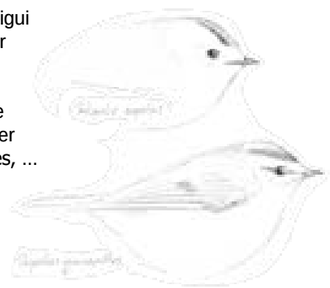

COMUNICA les teves cites. Per a protegir els aucells i els seus hàbitats els grups conservacionistes com el GOB necessiten de la informació que tu recopiles en el camp. Les teves cites són una part important i imprescindible de la informació que es necessita per evidenciar problemàtiques, presències, absències, canvis, alteracions de l'hàbitat.... Així que fes-les útils! A Balears les pots comunicar al GOB a l'adreça ornitologia@gobmallorca.com. Si viatges, comunica igualment les teves observacions als grups ornitològics locals.

UTILITZA els teus propis codis i símbols per fer més ràpides les teves anotacions.

PRACTICA tant el dibuix com les descripcions. Els dibuixos i els esbossos de camp són essencials, i sempre suposaran un record de les característiques de l'aucell, però igualment t'has de familiaritzar amb els noms de la topografia d'una au si vols estar preparat per fer bones descripcions amb l'aucell al davant. Vés per parts (bec, ulls, cap, cos, ala, coa, ...).

Aprofita qualsevol ocasió per a prendre notes.

TRIA un quadern de camp que s'adapti al que necessites. Això, de vegades, no és gens fàcil. En principi, hauria de ser compacte, amb una goma per subjectar els fulls quan fa vent, de tapa dura que ens ofereixi un suport per dibuixar i escriure en el camp. La tapa dura també protegeix els fulls de la pluja i evita que es masteguin més del necessari quan el dus dins la motxilla, o la butxaca, o si cau accidentalment al terra. Jo he trobat el quadern ideal en els petits Moleskine per a aquarel·la, o els Windsor & Newton que permeten una bona escriptura, però també fer senzills dibuixos a color.

DESITJA omplir el teu quadern amb informació amb un únic objectiu: que complementi la teva memòria. Estaràs segur que tens un bon quadern de camp quan el revisis temps després d'haver anotat una cita i et permeti recordar detalls que ja havies oblidat.

REGISTRA la cita en el mateix moment de l'observació. Tant si fas una descripció escrita com un dibuix, és essencial prendre les notes directament al camp. Una bona guia t'indicarà en quins caràcters t'has de fixar, però vés alerta que la teva descripció o dibuix no estigui condicionada per la informació que et proporciona el llibre. Una bona observació realitzada i descrita amb detall en el camp suposarà tenir la informació correcta per poder comparar-la amb la de la guia i resultarà clau per a la identificació.

Fes esbossos en el camp

L'aprenentatge i l'interès per l'observació d'aus encara pot ser millor si intentes capturar visualment les teves observacions fent servir senzills dibuixos. Aquesta és una de les moltes facetes del món de les aus que et poden proporcionar majors plaers, i fer-ho és molt més fàcil del que et puguis imaginar. A més a més, els teus dibuixos, no importa com de mal fets pensis que estan, sempre suposaran un material de suport que donaran molt de valor a les notes escrites del teu quadern de camp. Ha de quedar clar que tothom té la capacitat de dibuixar i el resultat que n'obtinguis és tan sols una qüestió d'opinió. Recorda que les habilitats es practiquen i també s'aprenen.

Pensa també que un dibuix de naturalesa no té perquè ser un bon dibuix, tan sols ha d'intentar reflectir allò que veus. Un esbós sols ha de reproduir ràpidament el que tens al davant, encara que sigui difícil a causa del moviment, com un aucell que es neteja el plomatge, el vol ràpid d'un limícola que passa un instant per davant l'aguait, un display nupcial, ... Sols has de captar el que vegis tan simple i directament com et sigui possible.

Dibuixar en el camp comporta molts avantatges. A més de permetre estudiar les aus directament en el camp, fer un senzill esbós o dibuix t'ajudarà a identificar millor i a apreciar amb major facilitat les variacions entre, per exemple, dos plomatges semblants. Dibuixant s'observa molt més ràpidament, es potencia la memòria visual, el record i s'accelera el procés d'identificació. Es reconeixen millor formes i volums, colors, moviments, sensacions... Tan sols es requereix pràctica i constància en el dibuix. Anima't a fer-ho!

El pont de la sèquia del Ratxo

Per **Toni Soler**

Al terme municipal de Calvià, a Mallorca, hi ha la finca pública de Galatzó. Allà s'hi troba el pont de la sèquia del Ratxo, molt a prop del límit de les finques del Ratxo i Galatzó. Per arribar a aquest racó, una vegada hem accedit a la finca i abans d'arribar a la segona barrera d'accés, prendrem el camí cap a la dreta.

Una vegada sobrepassat el torrent del Ratxo per un gual empedrat que travessa el torrent, a l'esquerra apareix una petita esplanada. Si ens fixem bé, veurem un camí, millor dit una senda forestal, a la nostra esquerra que s'endinsa en una densa pineda secundària amb sotabosc de carritxeres i mates. Aquest tirany ens conduirà, aproximadament a uns cent metres, al nostre punt de destinació. Malgrat que el camí es va desdibuixant, la remor de l'aigua que corre per la sèquia ens hi dirigirà.

En aquest punt podem observar com la sèquia del Ratxo creua el desnivell del torrent mitjançant un aqüeducte, denominat communment "el pont de la sèquia del Ratxo".

Tipològicament correspon a un pont d'arc, en el qual un arc de mig punt és l'element que sustenta la via de pas. La sèquia discorre per la part superior del pont.

Una vegada que hem arribat a aquest lloc, podrem gaudir del seu verdor i frescor, propiciats per una vegetació exhuberant. En destaquen les molses i falgueres que, sens dubte, ens cridaran l'atenció.

TONI SOLER

Trencapinyons, *Loxia curvirostra*
JUANJO BAZÁN

Ferrerico blau, *Cyanistes caeruleus*
JUANJO BAZÁN

Verderol, *Carduelis chloris*
JUANJO BAZÁN

En el pont, l'aigua ralenteix el seu discórrer en el camí cap a l'aljub dels molins d'aigua de Galatzó. Per aquest motiu, sobretot a l'estiu, nombroses espècies d'ocells l'aprofiten per beure i banyar-s'hi. Per tant, en aquesta època és un punt d'observació privilegiat.

La llista de visitants seria interminable, però podríem destacar la presència del busqueret coallarg (*Sylvia balearica*), senyoretes (*Aegithalus caudatus*), trencapinyons (*Loxia curvirostra*), tudons (*Columba palumbus*), ferrerico blau (*Cyanistes caeruleus*), tórtora (*Streptopelia turtur*) i, per descomptat, nombrosos fringíl·lids com la cadernera (*Carduelis carduelis*), verderol (*Carduelis chloris*) o passerell (*Carduelis cannabina*).

Si hi estem interessats, també podrem observar elements molt característics de la fauna de la sèquia com el granot (*Pelophylax perezi*) i la serp d'aigua (*Natrix maura*) com també nombrosos invertebrats. Una vegada realitzades aquestes observacions podem optar per tornar pel mateix camí pel qual hem accedit o fer-ho a través de la sèquia en direcció a l'oest. Sortirem al camí del ses Planes i posteriorment podrem o bé anar a visitar la cases, cap a la dreta, o bé tornar a l'inici del camí de la finca cap a l´esquerra. •

TONI SOLER

Tudó, *Columba palumbus* JUANJO BAZÁN

Picot gaiser dorsblanc, *Dendrocopos leucotos*
RENATA & MAREK KOSINSKI

Es Busqueret se'n va de viatge

Els faisans de Majdanek

Crònica d'un viatge de ploma al nord-est de Polònia

Per **Josep Amengual i Lola Larumbe**

Polònia és una de les destinacions ornitològiques més interessants que es poden triar avui en dia a Europa. Els sistemes naturals polonesos són variats, amb rius ben conservats al nord-est, boscos mixtos meravellosos i la costa bàltica o les zones muntanyoses del sud. L'allotjament, el lloguer de cotxes i el transport públic són decents i barats com també el menjar, amb embotits i cerveses tant bones com les txeques o alemanyes i més econòmiques. Els no exclusivament addictes al plomatge podran gaudir, a més a més, del millor país d'Europa per a veure mamífers, incloent-hi els sis grans: linx boreal, llop, onso, cérvol, ant i bisó europeu. I els urbanites descobriran que Gdansk o Cracòvia són ciutats de somni.

Per al viatge que emprenguérem l'agost passat triàrem un dels recorreguts més típics dels que s'ofereixen per a aucellers: inclou dos parcs nacionals, el de Biebrza i el de Bialowieza, i les zones confrontants o de connexió, que descendeixen per la frontera est de Polònia amb Bielorússia i Ucraïna fins a acabar a la ciutat de Cracòvia com a guinda del pastís. El millor per a moure's pel país és el lloguer de cotxe. Les dates triades no foren, com passa amb l'agost a Europa, les millors, i és molt més recomanable la visita a ambdós parcs, durant la segona quinzena d'abril i la primera de maig. A l'agost et perds bona part de les millors rareses que el país ofereix, bé perquè ja no hi són —el

Bialowieza

RENATA & MAREK KOSINSKI

cas del cegall reial (*Gallinago media*) i el batallaire (*Philomacus pugnax*) en parada nupcial, el papamosques de collar (*Ficedula albicollis*) o la buscarla d'aigua (*Acrocephalus paludicola*)—, o bé perquè són molt més mals de veure o sentir, com és el cas dels picots. Més endavant en parlarem. Per veure bisó europeu també és la pitjor època, ja que romanen solitaris a l'interior del bosc i tan sols s'aventuren a pasturar als prats veïns a la matinada, gairebé de nit. L'agost de l'any passat va ser, a més a més, molt calorós.

Comencem pel Parc Nacional de Biebrza, considerat la zona humida fluvial interior d'inundació més extensa i millor conservada de tot Europa. Amb 60.000 hectàrees, Biebrza és un parc gran —el més gran de Polònia— i complex i agrupa ecosistemes de bosc, prats i maresmes en una estructura lineal, seguint el curs del riu Biebrza des de la frontera amb Bielorússia fins just la unió amb el riu Narew al sud, no lluny de la població de Tykocin. Els boscos que inclou són manejats i gestionats, els prats es cultiven o destinen a pastures extensives de vaques i la zona humida i el riu estan humanizats i modificats. El grau de naturalitat general és molt gran i harmònic, malgrat tot. A l'agost, gran part de la zona humida està seca i es pot transitar per les carreteres i pistes de terra que l'envolten, però el desglaç primaveral i la planura al·luvial coberta de dipòsits glacials d'arenes i argiles converteix la zona en un immensa zona humida meandriforme, amb extenses llacunes i canyissars negats. Hi ha moltíssimes aus i extenses formacions de cesquera de baixa altura negades, que deixen illetes en sec, l'hàbitat de nidificació ideal per a la buscarla d'aigua.

RENATA & MAREK KOSINSKI

Papamosques de collar, *Ficedula albicollis*

Per una visita casual d'un dia o dos són suficients els recursos de la web, un grapat de mapes i ganes d'explorar. Si volem, però, endur-nos la llista de rareses locals completa, és millor contactar amb les empreses de turisme de natura o algun guia local, i dedicar-li a aquest lloc almanco dos o tres dies. Del que cercàvem ens enduguérem l'àguila marina (*Haliaetus albicilla*), àguila cridanera (*Aquila clanga*), àguila pomerània (*Aquila pomarina*), trencanous (*Nucifraga caryocatactes*), picot negre (*Dryocopus martius*), picot garser siríac (*Dendrocopos syriacus*) en el riu Narew prop de Tykocin, hortolà groc (*Emberiza citrinella*), fumarell (*Chlidonias niger*), fumarell carablanc (*Ch. hybrida*) i fumarell alablanc (*Ch. leucopterus*), grua (*Grus grus*), cornella emmantellada (*Corvus corone cornix*), cigne mut (*Cygnus olor*), busqueta icterina (*Hippolais icterina*), ferrerico palustre (*Poecile palustris*) i vitrac barba-roig (*Saxicola rubetra*); ens quedàrem amb les ganes de veure el cegall reial, la guàtlera maresa (*Crex crex*)

RENATA & MAREK KOSINSKI

Águila marina, *Haliaetus leucocephalus*

—amb més de 1.000 parelles— i, sobretot, la buscarla d'aigua, que ens feia befa a Espanya, a la Laguna de la Nava... Un altre cop serà. Un enorme mascle d'ant, albirat el darrer dia pasturant entre el canyissar en la distància, va ser la guinda d'un pastís molt recomanable. I tot i que no els cercàrem, hi són abundants els castors.

Després de dos dies complets a Biebrza en un alberg rural, seguírem ruta cap a la destinació estrella del viatge: el parc Nacional de Bialowieza. Patrimoni de la Humanitat, reserva de la Biosfera, a cavall entre Polònia i Bielorússia, Bialowieza fou vedat de reis i, malgrat la seva grandesa perduda, segueix essent-ne digne hereu. Aquí els tsars russos i els monarques polonesos o lituans crearen residències d'estiu i hi celebraren grandioses batudes de centenars de bisons, llops, onsos, ants o cérvols. D'aquests magnífics gegants avui sols l'onso bru hi és absent, extingit pels mateixos furtius famolencs que el 1919 acabaren amb els darrers bisons salvatges. Reintroduït a partir de guardes captives el 1929 a Polònia, el bisó europeu (Bison bonasus) és avui una espècie sols aparentement semisalvatge: s'han creat fins a dotze nuclis de població entre Bielorússia, Lituània i Polònia, i Marek Borkowski de Wildlife Poland ens va informar que

Grèvol, *Tetrastes bonasia*

RENATA & MAREK KOSINSKI

comencen a veure's moviments naturals i intercanvis poblacionals entre els diferents grups.

Bialowieza és un enorme bosc temperat mixt de planura, de titularitat completament pública. Sumades les dues parts de diferent sobirania, l'extensió global s'acosta a les 200.000 hectàrees. Inclou més de 20 associacions forestals diferents i hi predominen, a grosso modo, diferents formacions de bosc decidu i perenne amb zones de bosc negat. Hi dominen el roure de fulla gran (*Quercus petraea*), el carpí (*Carpinus betulus*), el vern (*Alnus glutinosa*), el freixe (*Fraxinus sp.*), l'om (*Ulmus sp.*), el poll (*Populus alba*) i l'avet, més abundant aquest darrer com més al nord anam. És, a més, la formació d'aquestes característiques millor conservada de tot Europa i, pràcticament, l'única que manté zones que es poden considerar i estudiar com a autèntic bosc temperat primari no modificat. Hi ha milers d'arbres d'entre 300 i 600 anys, autèntics gegants de fins a sis metres o més de perímetre i més de quaranta-cinc metres d'altura en molts de casos, atacats amb freqüència per fongs que minen lentament el seu interior o els produeixen deformacions grotesques, que acaben jugulant la pujada de saba i maten l'arbre. La seva caiguda produeix una clariana a la selva que serveix com a camp d'estudi de múltiples processos ecològics a petita escala, com la successió, la competència per la llum, l'augment de l'evapotranspiració, o la aparició d'espècies fantasma, presents tan sols com a germoplasma a l'ombra, a l'espera d'un esdeveniment catastròfic que les desperti i les nodreixi.

La taca de bosc es maneja de forma bastant envitricollada i deficient, mitjançant un model de gestió de caràcter bàsicament forestal, a través de diferents figures de gestió i conservació, tant a la zona bielorussa (Belovezhskaya Pushcha) com a la part polonesa (Puszcza Bialowieska), la qual inclou un parc nacional de 10000 hectàrees ben gestionat en línies generals, amb programa d'ús públic i allotjaments als voltants. És la part de la selva més fàcilment visitable: el parc inclou una zona nucli, un àrea central que gaudeix del màxim grau de protecció, la reserva integral, que malgrat la seva modesta mida —menys de 5.000 ha— és l'autèntic bessó del parc i la seva zona més famosa. Els enginyers forestals alemanys que posaren en marxa l'explotació forestal per primera vegada en els anys de la Gran Guerra quedaren meravellats amb la seva bellesa, complexitat i diversitat, i en recomanaren des del principi la protecció. Malgrat tot, un complet sistema de pistes rectilínies i petites vies fèrries per a les vagonetes recorda constantment el passat d'explotació, fins i tot de la zona més secreta de la reserva. Tan sols es pot visitar amb reserva anticipada i guia amb llicència del parc i qualsevol maneig, excepte per a necessitats de gestió o científiques, està prohibit des de la seva declaració el 1947.

La resta, fins les 60.000 hectàrees de la part polonesa, està sotmesa a gestió forestal, fins i tot a la part de parc nacional no inclosa en la reserva integral. El bosc és objecte d'un intens estudi pels científics polonesos, entre d'altres temes en dos aspectes particularment interessants per als ornitòlegs. La comunitat aviària vinculada a les distintes associacions forestals ha estat descrita i monitoritzada des de fa més de 25 anys i mostra una remarcable estabilitat, molt rara a la resta del continent; el segon grup de treballs té a veure amb els pícids: Polònia és un paradís per als picots, i amb 10 espècies inclou la totalitat dels taxons possibles. A Bialowieza és possible albirar totes les espècies, llevat del picot garser siríac. S'està treballant a fons en l'ecologia i conservació del picot garser dorsblanc (*Dendrocopos leucotos*) i, en menor mesura, el picot tridàctil (*Picoides tridactylus*), dues espècies vinculades a boscos de fulla caduca madurs amb abundant fusta en descomposició, riques en larves d'escarabats xilòfags dels quals s'alimenten. Aquest tipus de bosc madur sense intervenció és condició necessària per mantenir el picot garser dorsblanc; si el bosc es gestiona i es retira la fusta morta per qüestions sanitàries, el dorsblanc simplement desapareix com a reproductor. Això està passant a Bialowieza, on crien unes 115-130 parelles d'aquest aucell, la millor població polonesa, i on s'ha demostrat que la contracció de l'àrea de l'espècie està directament relacionada amb l'augment del maneig forestal. Casos molt semblants s'han donat a les navarreses selva d'Irati i a la senyoria de Bértiz, en relació amb aquesta espècie.

El picot garser gros (*Dendrocopos major*) és abundant arreu i és molt fàcil trobar roures de fulla gran vells amb cons d'avet incrustats en l'escorça, emprats com a banc de fuster per perforar-los i accedir als pinyons. Aquesta curiositat no ho és tant quan ens adonam de la successió cíclica que hi ha entre els roures de fulla gran i els avets, i el paper que juga el picot garser gros en el seu manteniment. La regeneració dels rodals de roure requereix un alt grau de pertorbació en la massa forestal: si no hi penetra la llum, els plançons no arranquen. Aquesta pertorbació es produeix sovint per la infestació

JOSEP AMENGUAL

de densos rodals d'avets circumdants als roures madurs per escarabats escolítids, que acaben produint la mort i caiguda de forma massiva dels primers. En aquestes condicions es crea una clariana que permet el desenvolupament dels roures joves i el cicle recomença.....si no es romp per la retirada de la fusta per tractar infestacions. Va de callada que són les activitats alimentàries del picot garser gros les que originen el banc de llavors d'avet necessàries perquè la cosa funcioni.

RENATA & MAREK KOSINSKI

Fumarell alablanc, *Chlidonias leucopterus*

Entrem, però, en el bosc, a la reserva integral del parc a les quatre de la matinada acompanyats per un bon guia local, amb els sentits desperts i la ment clara, i preparem-nos per una de les grans sensacions que ens pot oferir la natura europea. S'accedeix al bosc com en un ritual de pas per una enorme portassa de fusta. Una guarda de cérvols ens rep i en fugir i perdre'ls ens començam a adonar de la surrealista magnificència del bosc i

RENATA & MAREK KOSINSKI

Mussol menut, *Glaucidium passerinum*

la seva estructura: l'altura i la grandiositat dels arbres recorda una catedral colossal. La paleta dels verds és infinita, saturant: no es veu res a més d'uns centenars de metres, i la llum arriba absolutament tamisada, fet que obliga els fotògrafs a usar el trípode i obertures de lent frontal de quaranta mm o superiors per als prismàtics. Els 8×50 són ideals, malgrat el seu pes. El 30% de la matèria vegetal es podreix al terra: no hi ha mà humana que reculli o retiri res, i les molses, fongs i xilòfags es desenvolupen en quantitat i diversitat sorprenent. Contínuament es trepitja fusta podrida i ens adonam que ha sortit el sol fa estona quan els feixos de llum obliqua, esmunyint-se en una clariana, divideixen l'espai, ens ceguen, ens engaten i ens corprenen alhora. Els arbres caiguts deixen a l'aire immensos pans d'arrels, perquè els sistemes radicals són gairebé horitzontals: la matèria orgànica i els nutrients, com a la selva tropical, abunden tan sols a les capes més superficials del sòl per la feracitat dels descomponedors i s'han d'abastar ràpidament. Aquest esquema radicular fa els arbres vulnerables als forts vents. És un bosc silenciós a l'agost, no brunzeix com la jungla: just sentim els polls trèmols agitant-se alts amb la menor brisa, i el cant o bullir dels aucells: pinsans (*Fringilla coelebs*), passaforadins (*Troglodytes troglodytes*), picasoques blaus (*Sitta europaea*) i raspinells (*Certhia sp.*), papamosques (*Muscicapa striata*), papamosques de collar (*Ficedula albicollis*), papamosques menuts (*Ficedula parva*), diversos picots: picot negre, picot garser mitjà (*Dendrocopos medius*), picot garser petit (*Dendrocopos minor*), picot garser dorsblanc, picot tridàctil, picot garser gros... A l'agost se'ls sent traginar més que no veure'ls en el bosc, ja que no tamborinegen: a la primavera cerquen arbres morts per tamborinejar, i a algunes rabasses conegudes es reuneixen quatre o cinc espècies simultàniament. És millor provar sort al magnífic parc forestal annex al palau, just a l'entrada: és un lloc fantàstic per veure-hi passeriformes.

Unes altres zones interessants són les llacunes situades a l'entrada del parc i l'enorme zona perifèrica, més o menys manejada, però accessible i molt interessant en qualsevol cas: allà vérem trencanous, grèvol (*Tetrastes bonasia*) i el fantàstic mussol menut (*Glaucidium passerinum*), en una emocionant escolta nocturna en la qual el guia es va lluir reclamant amb la veu i atraient l'animal fins al nostre costat. Quina meravella d'animaló: nerviós i agosarat a la vegada, es manté pròxim, i no pareix molestar-lo en excés el focus. L'observació amb un bon telescopi fou realment el millor del viatge. Al nord de Bialowieza hi ha l'embassament de Siemianovskie, on és possible albirar el xàtxero citrí (*Motacilla citreola*). De camí, vérem quatres espècies diferents de capsigrany: trenca (*Lanius minor*), el botxí septentrional (*L. excubitor*), el capsigrany roig (*L. collurio*) i capsigrany (*L. senator*)-, i és fàcil de veure-hi l'àguila pomerània. A l'embassament gaudírem de l'àguila marina i molts de fumarells carablancs (*Chlidonias hybridus*), i val la pena posar atenció als limícoles que recorren els dics a la caça d'alguna raresa.

Després de passar per Lublin i visitar el camp de concentració de Madjanek —on desenes de faisans comuns (*Phasianus colchicus*) aprofiten la protecció del recinte tancat per evitar els caçadors—, ens acomiadam de Polònia a la bella i ben conservada ciutat de Cracòvia. La part antiga està enrevoltada per un parc circular a manera del Ring vienès, seguint el traçat de les antigues murades: el Planty, que per passejar i observar aucells és un lloc fantàstic. Al Sud-oest de Cracòvia i relativament a prop de la ciutat hi ha petits boscos amb Gamarús dels Urals (*Strix uralensis*), visitables en transport públic.

En definitiva, Polònia és una destinació ornitològica relativament poc coneguda per aquí, i pensam que recomanable, amb oferta cultural, històrica i zoològica complementària de gran interès, i una gent amable, tranquil·la i educada, silenciosa, gairebé en excés, i molt oberta, especialment els més joves. Aquest país és fàcil que canviï a pitjor ambientalment en pocs anys i, per això, hauríem d'aprofitar actualment quan, entre d'altres coses, encara podem pagar en zlotys. •

JOSEP AMENGUAL

Identificació

Els ulls de bou

Phylloscopus trochilus vs. *Phylloscopus collybita*

Per **Eduard Amengual**

La primavera ja és aquí i, amb ella, torna el dubte que afecta a tot ornitòleg aficionat. Arbres i arbusts bullen plens de petits ulls de bou, però...de quina espècie són?

Al llarg de l'hivern ens acompanyen els abundants i omnipresents ulls de bou (*Phylloscopus collybita*) i sol ser fàcil identificar-los si s'estudien amb deteniment, però ja a finals de març comencen a arribar en gran nombre uns parents seus molt propers i que visualment es fan quasi indistingibles per a l'observador d'aus sense gaire experiència. Es tracta dels ull de bou de passa (*Phylloscopus trochilus*). Altres espècies d'ull de bou, molt més escasses, també arriben a la primavera, però la pregunta més freqüent que ens fem és: ull de bou o ull de bou de passa?

Phylloscopus collybita

MANOLO CABALGA

MANOLO CABALGA

MANOLO CABALGA

Aquí trobarem la resposta, tot i que és evident que molts dels ull de bou que vegem en condicions que no siguin òptimes els haurem de deixar sense identificar, ja que aquestes dues espècies són molt similars. Per a una correcta identificació, sempre serà important que ens fixem en el major nombre possible de característiques. Hem de prendre nota principalment del següent:

Veus: el cant d'aquestes dues espècies és molt diferent i, per tant, és una ajuda excel·lent per a diferenciar-los. L'ull de bou emet un monòton "txif-txaf-txif-txaf-txif-txif-txaf...." que, de vegades, pareix que no ha d'acabar mai. L'ull de bou de passa sovint canta durant la migració primaveral i emet un refilet descendent que dura uns 3 segons i que sona molt més musical que l'anterior. Els reclams també són un poc diferents i especialment útils durant el pas de tardor, període en el qual els ulls de bou no solen cantar. L'ull de bou emet un bisíl·lab agut "hu-ït" mentre que l'ull de bou de passa emet un bisíl·lab pla "hú-iit".

Coloració: el color de les potes sol ser útil per distingir-los. L'ull de bou quasi sempre té les potes fosques, de marró fosc fins quasi negres. El color de potes a l'ull de bou de passa és més variable, encara que normalment són bastant pàl·lides, d'un color marró clar. Les diferències en la coloració del plomatge són lleugeres, però durant la primavera s'accentuen a causa de les diferents estratègies de muda d'aquestes dues espècies. L'ull de bou de passa ens arriba a la primavera amb el plomatge bastant nou, les parts superiors són d'un marró-verd bastant viu i les inferiors bastant blanques amb l'àrea de la gola i el pit tenyides variablement de groc. La 'cella' sol ser llarga i ben marcada. L'ull de bou durant la primavera mostra el plomatge molt més desgastat, les parts superiors d'un marró-grisenc bastant fosc mesclat amb alguns tons verds, les parts inferiors són més 'brutes' que en l'ull de bou de passa, no tan blanques. La 'cella' sol ser curta i poc definida, encara que alguns exemplars la poden tenir més semblant al de passa. A la tardor, aquestes diferències en la coloració de les parts superiors es fan menys evidents. Afortunadament, la majoria dels ull de bou de passa (juvenils) a la tardor són molt grocs a les parts inferiors i és senzill diferenciar-los.

Estructura: és molt important fixar-se en la silueta i en la longitud de les ales, si és possible. L'ull de bou sol semblar una au rodoneta i amb el cap gran, mentre que el de passa és més estilitzat, amb ales llargues i cap aparentment més petit. Parlant més tècnicament, la projecció de les primàries, si pot veure's bé, és diagnòstica per diferenciar-los. En l'ull de bou la projecció és curta, aproximadament la meitat o menys de la longitud de les terciàries. En el de passa és més llarga, entre dos terços i el total de la longitud de les terciàries.

Moviments típics: és característic veure els ull de bou agitar de tant en tant la cua cap avall vigorosament, en ocasions gairebé constantment. Els ull de bou de passa en ocasions realitzen un moviment similar però no tan intens ni en sèries seguides.•

Phylloscopus trochilus

PERE GARCIAS

MATIES REBASSA

TONI MUÑOZ

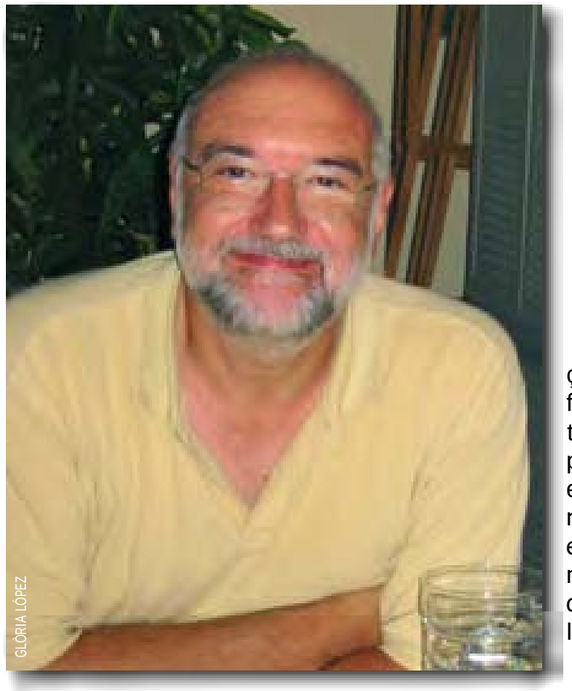
GLÒRIA LÓPEZ

Pere Garcias

Per **Enric Culat**

eculat@balearsfaciencia.com

"Feia 38 anys que no agafava un pinzell"

Com sovint ens passa en aquesta secció, es fa força difícil atribuir una professió o destacar només una faceta, característica o afició de les persones que entrevistem i que us volem donar a conèixer en aquestes pagines del Busqueret. En Pere Garcias n'és un bon exemple, ja que d'ell podríem dir-vos tantes de coses relacionades amb la estimació per la natura…. Per això, en farem un resum i us direm que és biòleg, ornitòleg, naturalista, fotògraf, divulgador, viatger, bon conversador, dibuixant…. i aquesta darrera potser sigui una de les seves facetes més desconegudes.

D'on et ve la teva afició per la natura i quina és la teva relació actual amb ella?

Des de sempre. Quan tenia 4 o 5 anys ja anava darrere els coloms a la plaça d'Espanya de Palma. Sempre m'han atret els animals en general. De fet, fins als 16 anys els mamífers eren el grup que més m'agradava. Però vivint a Mallorca —on les úniques oportunitats de veure mamífers es redueixen a un eriçó atropellat a la carretera, un conill passant furtivament per un rostoll o una rata entrant a una claveguera- penso que la mastozoologia té poc futur… Així que vaig enfocar l'interès cap a les aus.

Surts a fer excursions, i si ho fas, quin n'és l'objectiu: observar aus, fer fotografies, gaudir de la natura o fer un poc d'exercici?

Tot això que dius, però no alhora. Si vaig a fer una excursió per caminar i esbravar-me, me'n duc una compacta, però si vaig a observar la natura, i les aus en particular, ho combin amb la fotografia i vaig carregat com un ase. Una tercera opció és anar a anellar aus. Aleshores, porto material d'anellament i una càmera amb macro perquè mai no se sap si agafaràs un aucell rar i ho hauràs de documentar.

Hi ha una Mallorca oblidada o amagada, des del punt de vista naturalístic i/o paisatgístic? Em refereixo a aquells indrets que gairebé no surten mai a les guies.

I tant. Afortunadament s'Arenal, Magalluf, Palma Nova, etc. no és la norma i fora d'aquests "paradisos" turístics encara queda molta natura. Però l'avidesa de benefici del sector turístic és insaciable. Darrere del ja antic discurs dels camps de golf i el turisme nàutic, s'han tret el cicloturisme i han habilitat un munt de camins per l'interior que han duit part del trull de la costa a l'interior. Una pena, però ja se sap que s'ha de ser políticament correcte i s'han d'aplaudir totes les iniciatives de turisme alternatiu al sol i platja. Però que vols que et digui, entre l'estiu i la "desestacionalització" ja no ens volen deixar als habitants d'aquesta terra ni un sols mes a l'any sense turistes.

PERE GARCIAS

Biòleg, naturalista, fotògraf, divulgador, viatger i … potser una de les teves facetes més desconegudes és la de dibuixant. Què dibuixes?

Aus, com no podia ser d'altre manera. Em fa gràcia que m'ho preguntis. Per il·lustrar aquesta entrevista he pintat una blaveta i crec que feia 38 anys que no agafava un pinzell. M'ha agradat reprendre aquesta afició d'adolescent. No me'n recordava de la dificultat de la tècnica de l'aquarel·la però he redescobert la subtilesa dels colors i de les pinzellades.

PERE GARCIAS

Blaveta, *Luscinia svecica*

De tant en tant fas incursions en el camp de la comunicació audiovisual. Qui ha de divulgar la natura: els periodistes, els experts o simplement aquells que tinguin alguna cosa interessant a contar-nos?

Aquesta pregunta té un poc de trampa. De què parlem? D'un periodista interessat i informat o d'un a sou del poderós de torn; d'un expert que exposa els fets sense manipulació, d'un expert desinformant en benefici dels especuladors o d'una persona amb molta informació però poc carisma? Crec que la informació sobre la natura es pot donar de moltes maneres, mentre sigui objectiva. Les opinions no ho són però la informació no hauria d'estar manipulada la doni qui sigui.

També es pot divulgar fent conferencies. Tu n'has fet unes quantes. Què és més important, el rigor de les dades o l'experiència explicada en anècdotes?

Jo supòs que depèn un poc del conferenciant o del que dóna la classe. Les anècdotes ajuden molt a trencar el gel i relaxar l'audiència. Evidentment no està barallat el rigor de l'exposició amb una certa distensió però l'equilibri és el que fa que un surti de l'acte amb la sensació que ha passat una bona estona i a sobre ha après coses.

Quina és la teva relació actual amb el GOB?

Som el soci 708, des del 1980 crec, i col·labor amb moltes iniciatives del grup d'ornitologia com anellament, censos i SAC. Vaig ser coordinador dels anelladors des de 1987 fins a 1999 quan agafà les regnes, amb gran eficiència, tot sia dit, en Manolo Suàrez. Escric a l'Anuari de tant en tant i tenc seccions fixes en aquesta mateixa revista. També cedesc fotografies per a les campanyes de tot tipus que du a terme el GOB.

En anteriors etapes t'encarregaves d'organitzar campanyes d'anellament. Creus necessari que l'ornitologia evolucioni cap a uns mètodes cada cop més professionals?

L'ornitologia sempre es nodrirà de les aportacions fonamentals dels aficionats. Com totes les ciències de la terra la seva observació està a l'abast de molta gent que aporta informació valuosíssima. Dit això, és cert que hi ha una part de l'ornitologia que s'hauria de professionalitzar o, si més no, extreure tota la informació que es pugui i aquest punt és on el GOB i moltes altres entitats que se dediquen a l'anellament científic fallen. Potser és tan difícil publicar perquè ja no és tant lúdic com sortir al camp, fruir de la natura i de la companyonia, però quasi és la raó de ser de l'anellament: publicar. Tanmateix, sempre hi haurà la vessant ludicofestiva en l'anellament que crec que no s'hauria de perdre, ja que és el vehicle per "enganxar" nous anelladors i, qui sap, futurs científics que publicaran!

I el GOB, com a grup ecologista, creus que manté un bon equilibri entre la feina del voluntariat i la dels professionals?

Pel que conec del grup d'anellament, hi ha una manca de incorporacions de nous anelladors. Potser cal molta més feina per divulgar el que és l'ornitologia en totes les seves vessants, però també em consta que es fa un esforç important per resoldre-ho a base de cursos d'ornitologia, conferències, xerrades, exposicions, sortides ornitològiques, programes de ràdio, intervencions al programa L'aguait, etc.

Sovint ens has explicat les teves experiències arreu del mon. Per què és important viatjar?

Perquè et dóna perspectiva i et permet descobrir que allà on vius no és el millor lloc del món i, per tant, et fa més humil. Però el principal motiu per a mi és GAUDIR.

Però no correm el risc que, en tornar dels nostres viatges, trobem que Mallorca se'ns ha quedat molt petita?

És el preu que hem de pagar. Tot té un cost. Un dels problemes del cervell és la seva insaciabilitat: com més li'n dones, més en vol. Que hi hem de fer? Però és cert que després de tornar de les immenses extensions del Karoo de Sud-àfrica, per posar un exemple, el Pla de l'Alanzell ens queda un poc petit.

Estem acabant una legislatura política on la gestió mediambiental l'han dut a terme els partits d'esquerra. Estàs decebut o satisfet de la seva tasca, en termes generals?

No en tenc ni idea, de pactes, favors, obligacions, greuges i d'altres herbes, però arribar a on som amb Son Bosc no té consol. I d'aquí endavant. Sense més comentaris.

Si la serra de Tramuntana és declarada Patrimoni de la Humanitat, qui hi surt guanyant realment: la mateixa Serra, la humanitat, els empresaris hotelers o els polítics?

La Serra, ja que aquesta declaració obligarà a mirar un poc més prim quan es pretengui fer qualque actuació impactant. Però després d'allò vist a Menorca tampoc podem esperar grans avenços. Tanmateix sempre serà millor que en sigui declarada que no ho sigui. Com sempre, els que es penjaran la medalla seran els polítics de torn, tots, perquè a l'hora de mirar pel medi ambient tots són molt progressistes…fins que governen i llavors ens diuen allò de: "és que quan ets al govern les coses són diferents i no és tan fàcil com sembla". •

GLÒRIA LÓPEZ

Més que aucells

Myotis capaccinii , ratapinyada de peu gros

Per **David García,** dibuixos **Gemma Carrasco**

El domini del vol ha permès les ratapinyades un procés d'irradiació adaptativa sense precedents entre els mamífers: el vol batut, qualitat única que comparteixen, entre els vertebrats, només amb les aus. Aquesta circumstància ha afavorit notablement aquests petits mamífers a l'hora de colonitzar nous territoris, com és el cas de les illes. Per això, els quiròpters són els mamífers més representatius dins el marc insular. Són els únics mamífers terrestres autòctons de les illes Balears.

L'arxipèlag balear té una rica diversitat de ratapinyades, formada per denou espècies que mostren una una gran varietat de formes, dimensions i costums. Totes les espècies de ratapinyades presents a les illes Balears són insectívores, amb excepció de la ratapinyada de peu gros (*Myotis capaccinii*) que també devora petits peixos.

La ratapinyada de peu gros ha desenvolupat les seves extremitats (potes) per a poder capturar petits artròpodes sobre la superfície de l'aigua, on també, s'ha comprovat recentment, captura petits peixos de l'ordre dels ciprinodontiformes. A més, s'alimenta d'altres insectes presents a les zones humides, com és el cas de les papallones nocturnes. Es tracta d'una ratapinyada de caràcter cavernícola, que comparteix els seus refugis amb altres espècies de quiròpters. A les illes Balears l'espècie es troba present a Menorca i Mallorca, i només se'n coneixen unes poques coves de cria i alguns refugis emprats durant el període equinoccial. L'espècie està molt vinculada a les zones humides, amb aigües obertes – s'Albufera de Mallorca, es Salobrar de Campos i s'Albufera des Grau – en les proximitats de les quals disposi de refugis de descans nocturn. La presència d'aquesta ratapinyada a les zones humides esmentades es pot considerar com un bon indicador de la qualitat dels ecosistemes.

Es tracta d'una espècie molt sensible a l'alteració de les zones humides per l'estreta relació tròfica que hi manté, com també per les molèsties i alteracions provocades per les visites als seus refugis. És l'única ratapinyada considerada a l'àmbit nacional com en Perill d'Extinció al Catàleg Nacional d'Espècies Amenaçades. Es tracta, per tant, d'un element molt rellevant de la nostra fauna autòctona, que cal protegir i conservar. •

Notícies

Pla de Vilafranca

El GOB, amb la col·laboració de la Fundación Biodiversidad i l'Obra Social de "Sa Nostra", du a terme al Pla de Vilafranca un projecte, innovador a Mallorca, de custòdia del territori.

Amb aquesta iniciativa perseguim compatibilitzar els usos agrícoles d'aquesta zona amb la conservació de la seva biodiversitat, en especial de l'avifauna.

El Pla de Vilafranca destaca com la millor zona de Mallorca per a l'observació d'aus d'hàbitats agrícoles oberts, com la guàtlera (*Coturnix coturnix*), el sebel·lí (*Burhinus oedicnemus*), la terrola (*Calandrella brachydactyla*), l'alosa (*Alauda arvensis*), el fuell (*Pluvialis apricaria*), etc. Igualment és una magnífica zona d'alimentació per les arpelles (*Circus spp.*)i és l'única localitat de les Illes Balears on s'ha registrat la reproducció de l'arpella cendrosa (*Circus pygargus*).

Les accions que s'estan realitzant inclouen l'estudi de l'avifauna de la zona, reunions informatives amb els sectors socials implicats (pagesos, caçadors, ajuntament), realització d'activitats educatives, sortides informatives obertes al públic en general i la distribució de material informatiu.

Més endavant us informarem més extensament dels resultats d'aquesta iniciativa. •

L'observació enigmàtica - Concurs

Continuam amb el concurs que encetàrem en el número anterior, en el qual us presentàrem una instantània d'un aucell amb una postura o una perspectiva estranya que en dificulta la identificació.

Però ATENCIÓ!, identificar-lo correctament és possible, sempre que us fixeu en la informació i detalls que podem obtenir de la fotografia: plomes de la cua, de parts de les ales, colors dels mirallets, marges d'ales o cua, carpó, detalls de l'hàbitat,... qualsevol cosa que es vegi pot ser una bona pista i la suma de totes us podrà dur a la identificació correcta de l'exemplar.

Al llarg de l'any i a cada número de la revista, anirà apareixent una fotografia misteriosa que haureu de resoldre. Ens heu de fer arribar les respostes al nostre correu i, a final d'any, d'entre les persones que encertin el resultat de les 4 fotografies, seleccionarem un guanyador o guanyadora. Aquesta persona s'endurà com a premi un magnífic lot de llibres sobre ornitologia. La vostra resposta a l'enigma l'heu de fer arribar per correu electrònic a l'adreça ornitologia@gobmallorca.com, indicant al camp "assumpte" el text "concurs d'identificació" i, dins del missatge, ens heu d'indicar el vostre nom i llinatges i el nom de l'espècie en català, castellà o anglès, seguit del seu nom científic. Com podeu imaginar, per a cada enigma només es pot enviar una resposta per participant.

Des d'aquí volem donar les gràcies a tots els participants que ja han enviat les seves respostes. Tot i això, per donar una segona oportunitat als despistats que en el primer número no varen ser a temps d'enviar la seva resposta, en aquesta ocasió ens podreu remetre les solucions d'aquest número i també de l'anterior (a continuació tornam a reproduir la imatge).

Hivern 2011

Primavera 2011

La fotografia es va realitzar dia 19 d'octubre de 2008 al municipi de Santa Margalida.
Aquest és el repte que us presentam.... sabríeu identificar aquest aucell?

Animau-vos a participar !

Enviau la solució a ornitologia@gobmallorca.com

Sabies que... ?

Adaptacions de l'òliba

Text Lluís Parpal, dibuixos Cati Artigues

Nocturna, blanca, sigil·losa, vista adaptada a la foscor, oïda privilegiada i urpes dissenyades per a capturar rosegadors defineixen una de les rapinyaires nocturnes més cosmopolites i adaptables al món. Espècie envoltada de misteri pel seu crit estrident i aparença "fantasmal", conviu amb nosaltres des de fa segles, i ens ajuda a controlar les plagues de rosegadors que acompanyen l'activitat humana. De la mida d'un colom, d'ales arrodonides i plomatge suau, està a l'aguait des de fites un poc elevades. Aquestes són algunes adaptacions per a la caça:

Un disc facial en forma de cor li envolta la cara. Es tracta d'un atapeit grup de plometes modificades que canalitzen els sons cap a l'oïda. Aixecant aquestes plomes a la part posterior dels ulls s'aprecien uns plecs cutanis orientables i un foradet per on capta els sons. A més a més, l'asimetria en l'alçada de les oïdes li permet discriminar l'arribada de sons de diferents posicions i ubicar tridimensionalment de forma precisa la seva localització (escolta direccional). L'excel·lent oïda es complementa amb uns ulls en posició frontal, que permeten una visió binocular per calcular les distàncies. L'increment de bastons (cèl·lules a la retina) li permet captar més eficientment la llum, però no el color.

Les plomes amb serrells redueixen el fregament amb l'aire i eliminen pràcticament el renou quan volen.

L'ungla del tercer dit té una estructura semblant a una pinta (ungla pectinada). La fa servir per empolainar i cuidar les plomes de cap i coll. Pot rotar un dit cap al darrera i així, en el moment de la captura, dos dits de l'urpa van cap al davant i dos cap al darrere (zigodactília), incrementant així l'àrea coberta i evitant que s'escapi la presa.

Les preses les ingereixen senceres o a trossos grans. Els ossos, pell, plomes i pèl no són digerits i s'eliminen en forma de bolletes fosques i compactades, resultat de l'àpat del dia anterior (egagròpiles).

Quadern de camp

Per **Steve Nicoll**

Aligot, *Buteo buteo*

Hivernada espectacular d'aligot *Buteo buteo* a Mallorca. S'han observat un mínim de 33 exemplars a Mallorca d'aquest rapinyaire considerat hivernant escàs a Balears. També s'ha d'afegir que hi ha diverses observacions a Eivissa i Menorca. GORA (Grup d'Observadors de Rapinyaires d'Albercutx).

En general, ha estat un bon hivern per a l'observació de moltes espècies nòrdiques presaharianes fluctuants segons l'any. Observacions diverses de grups de *Turdus viscivorus, Turdus pilaris, Regulus regulus, Fringilla montifringila* i *Carduelis spinus.* Lalo Ventoso, Susana Quintanilla, Maties Rebassa, Juanjo Bazán, Biel Bernat.

Gen 9 Un grup d'almenys 20 individus de xalambrí de muntanya *Prunella collaris* al cim del Puig de Galatzó. Aquest hivernant sol ocupar els cims més alts de la serra de Tramuntana, normalment en grups molt reduïts. Steve Nicoll.

Gen 11 El papamosques gris *Muscicapa striata* observat primer el 9 de novembre i després el 26 de desembre, segueix present a la Vileta (Palma). Sembla que aquest exemplar ha decidit no migrar a Àfrica. Manolo Suàrez .

Gen 12 Un altre exemplar d'una au transahariana que sembla que no ha migrat a Àfrica. Aquesta vegada es tracta d'un exemplar de *Lanius senator* observat al camí de Binifabini, Menorca. Raül Escandell.

Gen 25 S'observa un exemplar de gralla de bec vermell *Pyrrhocorax pyrrhocorax* a Menorca. Les cites d'aquesta espècie són esporàdiques a Balears i se solen limitar a la serra de Tramuntana.

Gen 26 Durant el cens d'hivernants aquàtiques duit a terme en les zones humides de Balears es detecta a Lluriac, Menorca, la presència de dos exemplars de cigne petit *Cignus columbianus*. Joan Florit, SOM.

Cigne petit, *Cygnus columbianus*

Gen 30 Un altre grup notable de 17 xalambrins de muntanya observats al cim del Puig Major. Lalo Ventoso, Susana Quintanilla, Maties Rebassa.

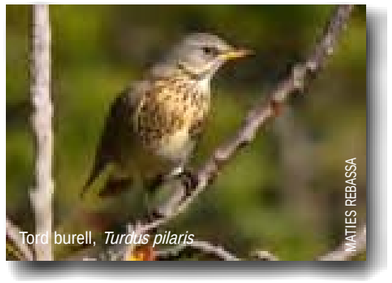

Tord burell, *Turdus pilaris*

Feb 11 Observació d'un mussol emigrant *Asio flammeus* a s'Albufereta. Es donen poques cites anuals d'aquest mussol migrant. Maties Rebassa.

Mar 02 Observat un xàtxero groc *Motacilla flava* al Prat de Sant Jordi. Damià Jaume. Un altre exemplar al Salobrar dos dies després, el 4 de març. Mike Montier. Unes cites primerenques per aquesta espècie transahariana.

Mar 09 Primera cita de l'any d'una àguila marcenca *Circaetus gallicus*. Observat a Calvià. Biel Bernat.

Activitats a Menorca

Per **Joan Florit, SOM**

La SOM i l'Ajuntament de Maó van organitzar una activitat ludicoinformativa anomenada "ELS OCELLS DEL TEU POBLE", orientada a donar a conèixer les diferents espècies d'ocells que viuen a la nostra ciutat. L'activitat es va dur a terme al Parc d'es Freginal, una antiga sínia convertida ara en zona enjardinada. Durant les jornades es van muntar xarxes d'anellament i el públic va gaudir de l'oportunitat de veure de ben a prop alguns dels ocells més comuns dels nostres parcs i jardins. El moment de més expectació arribà quan el grup partí a recuperar els ocells capturats a les xarxes. Arribats a la taula d'anellament, els experts ornitòlegs explicaven com determinar si un exemplar era jove o adult, les diferències entre mascle i femella de determinades espècies, com s'omple una fitxa d'anellatge, la important informació que ens proporcionen les anelles en cas de recuperació, ... Els ocells capturats foren el tord negre (*Turdus merula*), tórtora turca (*Streptopelia decaocto*), primavera (*Parus major*), busqueret de capell (*Sylvia atricapilla*), busqueret de cap negre (*Sylvia melanocephala*), ull de bou (*Phylloscopus collybita*), rupit (*Erithacus rubecula*), verderol (*Carduelis chloris)*, coa-roja reial (*Phoenicurus phoenicurus*). Curiosament, no es va capturar cap exemplar de pardal comú (*Passer domesticus*), tot i que el parc alberga un dels majors dormidors d'aquesta espècie. La S.O.M va muntar també una paradeta amb diverses publicacions ornitològiques: guies, anuaris, quaderns informatius, ... a més de comptar amb una petita mostra fotogràfica dels ocells sedentaris, hivernants, estivals, i també migrants, que es poden observar a l'illa. També tingué bona acollida un taller de dibuix i pintura, on els més petits van poder exposar els seus dibuixos. Tant la premsa local com la televisió autonòmica varen contribuir també a destacar la importància de conservar els parcs i les zones verdes dels municipis, on habiten aquests petits cociutadans, que ens alegren a tots amb la seva presència i els seus cants. •

Aquests pollets de xoriguer (*Falco tinnunculus*) necessitaran espais ben conservats on aprendre a volar, conreus on fer les seves primeres captures, llocs segurs on nidificar, el respecte dels caçadors, ...

Preocupa't pel seu futur

Fes-te del GOB !

BUTLLETA D'INSCRIPCIÓ AL GOB

La persona que subscriu vol associar-se al Grup Balear d'Ornitologia i Defensa de la Naturalesa (GOB)

Nom ..... DNI ..... Data de naixement .....

Domicili ..... Codi postal ..... Localitat ..... Telèfon .....

E-mail .....

Quota anual d'associació 2011: menors de 18 anys: 17,50 €; de 18 a 23 anys: 32,50 €; majors de 23 anys: 57,50 €; familiar-1 (adult més nins): 66,50 €; familiar-2 (dos adults més nins): 114,50 €; entitat col·laboradora: 168 €.

Carta d'ordre a l'entitat bancària

Distingits senyors: els agrairé que, fins a nova ordre, atenguin amb càrrec al meu compte els rebuts que els presenti el Grup Balear d'Ornitologia i Defensa de la Naturalesa (GOB), a nom de la persona que s'associa.

Titular del compte .....

Data .....

Persona que s'associa (firma) Titular del compte (firma)

Núm. BANC	Núm. OFICINA	D.C.

Núm. COMPTE

Per favor, fes arribar la butlleta al GOB: C/Manuel Sanchis Guarner, 10 baixos, 07004 Palma de Mallorca